

Sjunde roten, tomt 63

Kvarteret Borgaren

Tjugoförsta roten 1637–57v

Sillgatans norra sida, Torggatan – Östra Hamnen

Femtonde roten 1657h–70

Västra delen av 7.63

RM (efter 1655) *Claes Andersson Lammekiöt* (1637–1676) R21

Kallad Lambekiöt bl.a. 1642. Bryggare (enl. borgarlängden 1639) 1637, 1639–43, 1645–48, 1654–55: 3 mtl, 1638, 1648–53: 2 mtl

1656–57v: XV, 1657h: –9 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, Gustavi tomtöreslängder 1670–73

Bryggaren Claes Andersson Lammekiött omtalas i accislängderna 1649–76 och i gillesprotokol-
len 1661–67 (Dymling s. 10). Han var rotemästare 1655. Mot slutet av sitt liv tycks han ha lidit
av dåliga affärer. Vid underrätten 24.10.1662 krävdes han (representerad av dottern) på 103 daler
8 öre kmt av *rådman Anders Amundsson*. Dottern krävde för hans räkning följande år ”Elin
Hendrikssons” och hustru *Karin Hermans* för öl: den senare sade, att en bortrymd *båtsman Hans
Andersson* hade tingat de två tunnorna öl. I augusti 1665 krävdes *dottern Karin* å faderns vägnar
av *Cornelius Johnsson*. Det beslöts i rådhusrätten den 18.6.1666 att *Peder Påvelsson* och *Berge
kopparslagare* skulle värdera en bryggpanna, som skulle säljas till Claes Andersson Lambkiöts
kreditorers betalning. Samma år krävde *hustru Anna Bertels* 4 1/2 rdr, som hon försträckt famil-
jen under den avlidna hustru ”Ingeborg Clases” (Claes Lammekiöts hustru) sjukdom. *Karin
Clasdotter* lovade att betala, så snart faderns gård eller ”annor husgeråd” kunde bli föryttrade.

Anders Andersson Öyebo båtsman

1671–81 M1678 1 tomt

Gustavi tomtöreslängder 1674–81

I magistraten behandlades den 7.7.1696 ett brev, som båtekarlen Anders Öyebos döttrar Ingeborg
och Catarina skrivit till magistraten på samtliga syskons vägnar (1696:543). Deras far hade avli-
dit i mars 1696 och deras mor ”för runda år sedan”. Fadern hade levt i stor fattigdom och hade
saknat alla medel till sitt uppehälle. Han hade varit tvungen att söka ”hjälp av kristmilda männi-
skor och uppehälle, nu haver fuller denne sal man kvarlämnat efter sig en halv tomt med tvenne
små hus där på stående som nederruttne äre, som är tillseendes på det ena å vilket halva taket
nederfallit är ”och resten led mot sin snara ruin, om man inte snabbt ingrep med åtgärder. Fem
syskon skulle samsas om arvet och denna halva tomten på Sillgatan. Tre var hemma, två utrikes:
den ene brodern var i livet, om den andre visste man inte sedan 21 år, om han var levande eller
död. De begärde värdering av tomten till kreditorernas betalning: Syskonen var följande:

Anders Andersson, som hade varit utomlands i 32 år. Kallas död i nov. 1696.*Ingeborg Andersdotter*, som var gift med *Erik Lund*, tillhörande Major Posses kompani.

Catharina (Karin) Andersdotter ”har Lars Slussebeck av samma kompani”.

Börge Andersson var ogift och en ung dräng om 18 år.

Wilhelm Andersson tjänade i Pommern.

Halva gården försålde för 120 d smt, varifrån skulle avdragas 19 d smt skuld. De fem syskonen fick alltså 101 d smt att dela. Enligt värderingsmännen *Lars Ambjörsson* och *Per Olofsson* var det verkligen så gott som inget tak på huset ifråga. Köparen fortifikationstimmermannen *Anders Olofsson* som köpte den halva gården av arvingarna hade tidigare köpt den andra halva gården av *Anders Öjebo* själv.

Timmermannen vid fortifikationen Anders Olofsson Printz /el Häger/

pantsatte den 15.4.1708 till *Jöns Perssons* barn gård på Sillgatan mellan *Petter Using* i väster och skomakare *Jöran Siffersson* i öster. *Anders Printz* och *handskmakaren Sven Andersson Pihlgren* delade 1715 gården. *Pihlgren* pantsatte den 8.10.1721 sin gård på Sillgatan mellan *Petter Hansson* i öster och tyske bokhållaren (*Matthias Schottes*) gård i väster. 1730 betalade *Pihlgren* halva tomtöret och *stadstjänaren Samuel Mounie* andra halvan. Men ännu 1737 tillhörde den halva gården *Pihlgren* men sedan tycks den ha övergått till

sjötullsvisitören Henrik Pettersson,

som enligt bouppteckning den 11.9.1742 ägde hälften av hus och tomt till gatan på Sillgatan mellan juvelerare *Orth* och skomakare *Jonas Wikström*, värderat 400 d smt. Hans änka hette *Anna Greta Berg* (*Berg* II:9–10, 45).

Den 10.5.1743 köpte

skorstensfejaren Georg Adam Beber,

(genom *murmästare Johan S Ranke*), på auktion för 351 d smt avlidne besökaren *Henrik* (”Hans”) *Petterssons* halva framgård med hus på Sillgatan. *Skorstensfejaren Beber* avled barnlös i slutet av 1745. 1748 värderades avlidne *skorstensfejaren Georg Adam Bebers* avbrända ödetomt på Sillgatan inför bou den 10.3.1748. Änkan *Helena* ägde gården ännu 1755 men 1765 hade den övertagits av hennes son i hennes tidigare äktenskap med *Lars Stakberg* (bou 20.9.1738).

boktryckargesällen Erik (Larsson) Stakberg.

Den 12.3.1748 klagade *Helena Beber* över att hon under sitt änkestånd hade berövats all sin fasta och lösa egendom genom den olyckliga vådelden. Hennes son boktryckargesällen *Erik Stakberg* hade dock bisträckt henne med byggnadslån till 400 d smt.

Den andras halvan betecknades i tomtöreslängden 1730 som avlidne borgaren *Anders Olofssons* gård. Enligt en bouppteckning efter *borgaren Anders Olofsson Häger* och dess även avlidna hustru *Karin Larsdotter* den 16.3.1730 ägde de hälften i en uppbyggd bakgård på Sillgatan mellan skomakare *Petter Hansson* i öster och avlidne bokhållare *Matthias Schottes* änkas bakgård i väster, värd 427 d smt. De ärvdes av dottern *Britta Andersdotter*. 1731 tillhörde gården *stadsbetjänten Samuel Mounie*, vilkens gård värderades 1752 Det tycks som även denna halva övertogs av boktryckaren *Erik Stakberg*, ty

handelsman herr John Hall

lät första gången den 4.5.1772 uppbjuda en uti stadens femte kvarter och sjunde rote på Sillgatan emellan sitt eget stenhus å östra och för detta handelsman herr *Johan Montans* men numera han-

delsman herr Edvard d'Artis tomter å västra sidan, som boktryckaren herr Erik Stakberg och hans hustru *Elisabeth Hellman* den 28.4.1772 sålt till herr Hall för 400 d smt. John Hall hade sedan hembjudit tomten till sin nabo herr d' Artis och betalt 30-penningen med 13 daler 10 1/2 öre smt.

Båda halvorna ingick 1775 i det komplex av tomter, som ägdes av handl John Hall och som 1790 nämnes hans bodar med trädgård. Var det här som John Hall d.ä. byggde sin teater år 1775, enligt Fredberg ”mellan Ahrenbergiska (8.25) och Kjellbergiska husen”?

Östra delen av 7.63

Erich (Larsson) murmästare

1637, 1644: 4 mtl, 1638–41, 1643, 1645–49, 1651–55: 2 mtl, 1650: 3 mtl (intill men ovanför Bengt Börgeesson 8.30), 1656: 3.8, 1657v: 2 (XV), (t.v. inget hittat efter 1657h trots försök)

R9 1659–61

Jämför Erik murmästare rote 20 1652: 3 mtl.

Nov 1657 *Nils Bryntesson* mot Erik Larsson murmästare

1658 Gbg K den 10.2.1658: Hustru *Anna sal Christopher Styrmans* mot Erik Larsson murmästare

Bengt kalkslagare hos Erik Larsson murmästare

Sven Kråka 1647

Erik Larsson murmästares gård såldes 1658 till

Mäster Anders (Pedersson) barber

1666–67, änkan 1668–76

13.5.1661: Anders Pedersson (barberare?) lagbjöd tomt inköpt av Claes Andersson [Lammekiöt] för 80 rdr

Mäster Anders barbers änka i Gustavi tomtöreslängder 1670–78

Mr Ander Barber betalade den 29.4.1658 huseköpspenning (7.16) för Erik murmästares gård. Han var gift med *Karin Bengtsdotter*, änka efter *hökaren Bengt Mårtensson*, som omtalas i sjunde roten 1637–55. Vid kämnärsrätten i juni 1655 krävde *Mårten Bengtsson* från Stockholm Karin Bengtsdotter, sal Bengt Mårtenssons änka på sitt och samsyskonens möderne. Den 5.12.1656 vände sig *Jöran Schwartzkopf* i kämnärsrätten mot Anders Pedersson (i jan. 1657 kallad Anders Pedersson Barberer) och hans hustru Karin Bengtsdotter med krav på bröllopskostnad. Mäster Anders Barberer levde den 17.7.1667, ty då krävde han 6 rdr i arvode för att han läkt *båtekarlen Anders Anderssons* sons arm.

Karin Bengtsdotter var änka, då hon i augusti 1669 klagade över att Anders Andersson Öyebo hade lagt en halv aln av hennes tomt till sin egen. Han ville på den halva henne tillhöriga alnen uppföra ett plank och ett hus. Han skulle också ha överhopat hennes avlidne förre man med skällsord och velat slå sonen. Anders Andersson Öyebo sade sig aldrig ha känt Anders Barberer. Det var hennes son *Salomon*, som sökt träta. Salomon hade kommit in till Anders Öyebo och sagt: ”Du äst en skälm.” När han fortsatte med att söka träta, sprang Anders Öyebo efter honom med en käpp, varefter Salomon grep efter en stor så-stång. Detta var enligt Anders Öyebo stadsbyggmästare Christoffers fel, som hade försökt att med orätt gynna änkan. Märkligt nog behandlade kämnärsrätten den 9.9.1669 ett klagomål från Karin Bengtsdotters granne i öster *Joen Bör-*

gesson smed (7.64) över att hon, hennes barn och stadsbyggmästare Christoffer som målsman och ägare till deras tomt intill hans på Sillgatan, inkräktade på deras tomt. De hade storligen förfördelat mig klagade Joen Börgesson. Christoffer sätter sina tomtestenar över en halv aln in på min tomt, klagade han.

Enligt resolutionsboken den 9.2.1671 klagade Anders Barberares änka över att hon erhållit högre taxering än hennes man när han levde.

Samma månad klagades det i rådhusrätten över att "Anders Barbierers söner beropa sig på rättighet att intressera uti Barbier-gillet". En av stadens barbermästare *Daniel Johan Gertner* inkallades men invände bl.a., att "de icke hava tjänt sine år ut eller gjort sitt prov för ämbetsbröderna". Han uppräknade åtskilliga, som Anders Barbers äldre son skulle ha förvärrat eller fördärvat med sina kurer. Anders Barberers söner förbjöds att här utöva yrket till dess att de gjort sig kapabla. Men det stod deras mor fritt att hålla en gesäll "som duglig är och sin konst väl lärt haver". Saken kom upp på nytt i april samma år, då det i resolutionsboken anfördes, att stadens barberare klagade "över intrång i sitt ämbete av en olärd ung person, här i staden född, Anders Bengtsson vid namn. Alltså blev honom sådant förhållit." Varpå han förklarade, att "han i femton års tid barberkonsten av sin styvfader Mäster Anders lärt och övat haver". — Rätten förelade honom att antingen skaffa bevis av ämbetet från Stockholm, "att han sin konst rätt och väl lärt haver, eller och att lära och resa, så framt han här sådant ämbete bruka".

Christopher Brack stadsbyggmästare

1677–79

M 1678 Christoffer Kronans timmerman, 1 tomt.

Gustavi tomtöreslängder 1679–81

Christoffer Bracks första *hustru Anna Worms* avled 3.4.1675, endast 21 år gammal. Han gifte om sig före den 15.10.1677, då hans första dotter *Elisabet* föddes. Denna nya hustru är till namnet okänd. Står övertagandet av Anders Barberers gård i sammanhang med detta nya äktenskap? Han flyttade före 1681 till 6.28.

Vad som sedan blir av tomten framgår ej av tillgängliga handlingar.

Det förefaller som om det var hans gård, som 1696 ägdes av

skomakaren Jöran Sigfridsson

som 1681 hade av *Johan Wetter* köpt en gård, varom denne tvistat med sin hustrus syskon – *Bengt ankarsmeds arvingar*. (Se RR 27.9.1680, 13.6.1681.) Möjligen blev det aldrig något av med det köpet, eftersom Jöran Sigfridsson 1696 omtalas här väster om östra hamnen och ej öster därom, där Bengt Ankarsmeds gård låg.

Jöran Sigfridsson gifte sig den 29.10.1682 i tyska kyrkan med *Casper kopparslagares* syster *Dordi (Dorothea Wohlfart)*, född i Tyskland). Hon avvittrade 2.4.1702 sina barn för att gifta om sig med om sig med

skomakaremästare Petter Hansson (Gillberg)

(Berg I:3, 487 och II:5–6, 61), som enligt 1717 års upphandlingslängd brukade tobak, hade *läregossarna Per Johansson* och *Nils Svensson* och pigan Anna Andersdotter. I sitt tidigare äktenskap hade Dordi Wohlfart barnen *Ingel Jöransdotter* Gift med *skomakare Fredrik Björnsson* och *skomakaren Hans Jöransson Borgström*. I bouppteckningen efter henne 20.7.1725 upptas hus

och gård på Sillgatan mellan timmermannen Anders Printz i väster och saltmätare Olof Buhr i öster, som tillhört hennes förre man Jöran skomakare.

Petter Hansson betecknas i 1730 års som fattig och hade då gesällen *Swen Moberg*. Enligt boupp-teckningen efter avlidne skomakaremästare Peter Hansson Gillberg den 26.6.1738 ägde han hus och tomt på Sillgatan mellan handl. Anders Wass i öster och handskmakare Pihlgren i väster (Berg II:3–4, 407).

Hans änka *Catharina Johansdotter* (bou 16.9.1754) gifte om sig med

skomakaremästare Jonas Wikström (se 7.13) som ägde gården 1745 och avled 29.8.1769. Utom änkan efterlämnade Peter Hansson Gillberg sonen *Hans* och dottern *Johanna Barbro Pettersdotter*, född 1732 (Gift med *skomakaremästare Anders Ahlbom*, född 1736, död 11.4.1795).

Tunnbindareålderman Anders Fahlbeck

hade vid midsommartiden 1754 köpt ödetomten av skomakaren Jonas Wikström. Men redan dessförinnan – två år efter 1746 års våldeld – hade Anders Fahlbeck börjat att använda tomten. Han hade till sitt hantverks fortsättande uppbyggt brädbodar för att däri förvara sina materialer. Fahlbeck borde enligt Wikström betala avgifterna men denne nekade. Bl.a. hade skomakaren Jonas Wikström blivit krävd på 1752 års brandvaktpenningar. Jonas Wikström hade 1748 begärt att Fahlbeck skulle låta det plank, varmed han inhägnade sin intill Wikströms belägna tomt, inhägna även den av Wikström förhyrda ödetomten. Denna skulle då också njuta ”hän från det överhopande besynnerligen människoträck, som soldater och arrestanter från Högvakten dagligen å berörda ställe förövade”. Wikström lovade betala kostnaden därför, vilket han icke gjorde (EIIb:81, 13.6.1755).

1765 tillhörde gården *engelska kyrkans föreståndare*. Den övergick sedan före 1775 att bli *handelsmannen John Halls* egendom. 1785–90 talar tomtöreslängden om handelsmannen Herr Johan Halls tomter (bodar med trädgård).

Handelsbolaget W M Leman & Co uppbjöd numren 7.63–64 den 9.10.1810.

Bou 14.11.1833 efter *Charlotta Wilhelmina Kjellberg* (född 21.8.1791, död 4.7.1833, gift 12.6.1812 med *grosshandlare Anders Broddelius*), anger nettobehållningen till 155 322 rdr banco, därav 4 500 rdr i 1/3 i nummer 7.63–64 och nummer 8.14 och 8.30. Anders Broddelius var född den 21.7.1791, burskap 1.2.1811 som grosshandlare i Göteborg, delägare i J. A. & C. F. Kjellberg & Co (var upplöst 1833). Charlotta Wilhelmina Kjellberg var dotter till grosshandlare Sven Roland Kjellberg, född 1756, död 1800 och Christina Lovisa Lidholm, född 1765 (Berg I:1–2, 404).

Senare uppbud av 7.63-64

handl Jonas A Kjellberg	1.8.1842
grossh Jonas Kjellberg m fl	16.3.1857
grosshandl J H Kjellberg	23.2.1860